

UN PARAIGUA A ELSINOR

Baltasar Porcel

He comprat un paraigua d'amples ratlles grogues i negres, amb l'anunci d'una cadena de magatzems comercials. I per sopar he menjat salmó fumat, potser salat en excés, i he begut cervesa rossa i lleugera, la que m'agrada. No és que em deleixi per la cuina, però un àpat amb cert esperit reconforta quan estàs sol. Si ara moria, aquestes insignificàncies i l'haver estat parlant d'un gos amb el conserge de l'hotel haurien constituït els meus darrers actes, si fa no fa com si hagués dilapidat en va una esplèndida herència, la de les possibles grans coses que hom pot escometre a la vida. No hi ha unes paràboles evangèliques que es refereixen a això? A dilapidar fortunes, a la buidor en l'instant definitiu, no a gossos. Encara que els Evangelis també parlin dels gossos, els quals apareixen furgant en els munts d'escombraries o llepant les llagues dels leprosos. Però, repensant-ho, temo que no passi res d'això, sinó que la memòria d'aquell aspre paisatge palestí, el míser pl.lular de la seva al.lucinada gentada, hagin estimulat la meua capacitat d'invenció. A l'Antic Testament, en canvi, divaguen molts gossos. Una tropa d'ells devora el cadàver de l'endimoniada reina Jezabel, que uns eunucs havien llençat per un balcó, després que ella, provocativa, s'hagués empastifat el rostre. Naturalment, Jehovà inspira el desastre. No recordo perquè l'odia, però és tant el seu ressentiment que designa la reina i els seus com "aquells que pixen a la paret". A Nova York, a Tel Aviv, he vist estufar-se, vessant comandera, aquestes velles jueves greixoses i endiumenjades, que de joves són aquil·linament atractives. Si els Evangelis no aconseguen interessar-me, inerts de tanta reiterada moralitat i veneració, l'Antic Testament m'intriga i em sedueix, amb els seus bàrbars espetecs, els seus dolços murmuris. Aquests jueus eren quatre desgraciats, però van conquerir la grandesa clavant-se boges dentellades ells mateixos. El gos del conserge no mossegaria ni un conill de peluix. Però sé poc anglès i gens de danès, per la qual cosa no només ignoro què m'haurà dit el conserge, i ho ha fet amb inusual vehemència, sinó també en quin idioma m'ha parlat. El gos era un imbècil, dret i eixarrancat, llanut, amb un lamentable aire d'entristida absència. És possible que el conserge li ordenés que sortís a fer les feines, perquè m'assenyalava la bestiola i el carrer. Però el vent, amb impetuoses embranzides, s'abrigava en l'aigüosa foscor arrossegant un gelat plugim, cosa que devia desanimar l'animal.

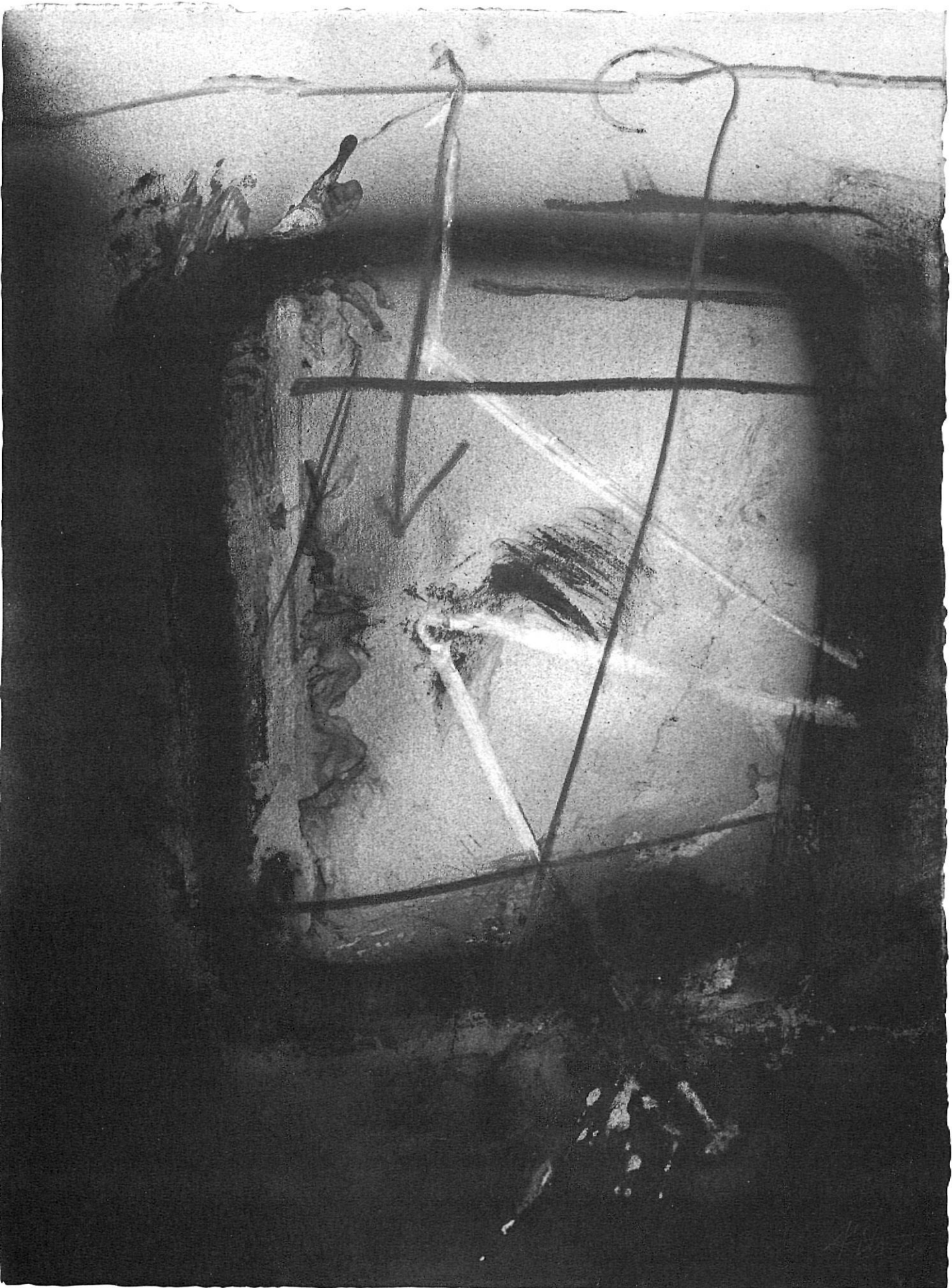
Els animals sempre saben què desitgen fer. Suposo que el seu món és limitat, i per tant els seus gestos repetits els confereixen aquesta mena de fidel i digne automatisme. La seva seguretat, la fermesa de la seva instal.lació vital i ambiental, m'impressionen. Molts homes no posseeixen un món més ric ni divers que el dels animals, i això no obstant dubten, es desesperen. Ja ho sé: la intel.ligència, etcètera, ens diferencia, ens eleva per sobre de l'animal. Sí? Doncs si som intel.ligents, precisament ens hauríem d'establir millor, perquè amb la intel.ligència no només podem dominar moltíssim més l'entorn, sinó fins i tot transformar-lo o crear-nos i recrear-nos nosaltres mateixos. Però ens sacseja una incomprendible fragilitat interior i anem a la punyeta. En canvi, aquí tenim els animals, estranyament ordenats, amb la seva bellesa antiga, la seva proximitat al misteri de la creació, amb les seves atrevides formes i condicions, tan matusseres i al mateix temps acabades. L'home, si més no com a espècie, és un ésser bavós, vanitós i maldestre. Ens creiem superiors als animals i ens trobem molt lluny del que són els alts boscos solitaris, el sarcàstic fragor del foc que insinua estretes complicitats amb la calor i el terror, el fastuós vagareig dels núvols, la serrada terra amb el seu ferm potencial de feracitat, tot allò que fou tocat directament per la mà dels déus de l'albada. Allò que sents aferrat a l'origen. Sembla que els animals arriben d'allà, univers insòlitàment serè. La càlida filigrana de la cadenera, graciosament lliurada als petits espais que ens envolten; la serp amb el seu larvat i llimós hàbit d'hostilitat; tota l'ensenyada i nerviüda feixuguesa del lleó, els seus ecos d'abatuda noblesa, el salt aclaparador del seu poder; el gat que s'esmuny com fuga d'estètiques, la seva melindrosa resistència, el seu son enroscat; l'incomunicable peix amb la brillant cuirassa d'escates i silencis, la mar inviolable

amb les seves lleis i les seves flors... Per què serveix un animal? Una girafa, per exemple. I per què és com és, per què té el seu detonant coll de pueril esveltesa, la seva pell preciosament tacada i vellutada? En l'home, tot ha estat disposat vers l'utilitarisme, la deglució, per la qual cosa necessita la recurrent saviesa intel·lectual, allunyant-se per això de la Natura, dels prats de déu. L'animal, sense cap finalitat, encarna l'existència per ella mateixa, i doncs s'integra en la totalitat de tot el que alena i roman, en l'eternitat.

Temo que "eternitat" i "totalitat" sonin a tòpic. Sovint només ets el teu propi cansament, i deixes llavors de furgar dins teu, en la teva revoltada caverna de les intuïcions, l'única cosa personal que posseeixes, per acollir-te a les generalitats, a allò que tranquil·litza perquè no implica d'altres preguntes. La idea d'integració de l'animal en el medi és aquí la bona. A més aquest embolic dels gossos resulta una murga.

Tinc set. Em prenc aquesta ampolleta d'aiguardent que hi ha a la nevera, *snaps*, en diuen. La cambrera volia servir-me'l amb el salmó; m'indicava gesticulant i enmig de

ganyotes que l'aiguarent s'ha de beure acompanyat de grans glops de cervesa, incisiu dissolvent de la salinitat. Bé, però sol i fred també funciona. Precisament quan demanava la clau al conserge i m'ha sortit ell amb allò del gos, estava pensant en la cambrera. La nit boirosa i exacerbada pel vent, el punyent colpeig del mar a la propera foscó de l'aspre Estret del Sund, no havien pogut esvair l'agradable sensació que m'ha produït el sopar. És clar, hi ha poc tros entre el restaurant i aquest petit hotel. L'atmosfera gelada, la terra i els arbres aparatosament molls, fins i tot semblaven estimular, per agut contrast, la calidesa del meu cos. El cos de la cambrera era jove, de cama plena i llarga, estilitzat el tors, molt bonic el rostre, i infantívol. Un conjunt inharmoníic, sens dubte, però per això igualment suggerent en aquella edat en la qual l'agiliten la llisor dels teixits, els moviments ingràvids, la mirada lluent i desproveïda encara del feréstec contingut de l'experiència. Però més endavant el seu pit ja només serà encongíit, el maluc pesarà gras, la cama serà una sobrassada i el rostre de nina se li esfondrarà fofament pàl·lid, convertida l'avui gràcil noia en una estampa de desarborada planimetria. Un animal vell és patètic, però l'enteresa no l'abandona mai. L'home es converteix en una figura grotesca, i més encara perquè la seva decadència física contrasta amb les seves pretensions mentals. Detingudament, amb una precisió que, n'estic segur, responia a la realitat, he imaginat nua la cambrera, mentre s'escarrassava amb les safates. La natja ampla i els pits petits i plens. Ansiosa, la seva molsuda boca saturada de saliva i que es tanca goluda sobre el meu membre erecte i gruixut. L'adhesiva tebior del seu cos, l'anorreadora emoció de l'instant de l'abraçada, de l'excitada espera de la penetració. Cada exploració de les suaus formes atapeïdes de suggeriments, el sexe i el cul calents, humits. Caminava ella i vestia com si interpretés el paper d'ingènua pagesa, envermellides les galtes. A cada taula hi havia una espelma, a les parets la pintura d'un prat de cérvols, o el que fossin, i avets. Em podria haver lligat la cambrera? La desitjava, però, en fi...

Fa anys aquesta situació d'ansies reprimides m'hauria desbordat i m'hauria provocat una irritada depressió. Com amb Aurora. Qualsevol nit, sol, començava a sentir la crida de la selva, un obcecació i desbordament desig de cardar que, obeint a una sobtada pressa, m'impel·lia incontinentment a trucar Aurora, l'única femella que tenia llavors a mà, fins i tot a les dues de la matinada. Ens trobàvem a la cambra dels mals endreços de la seva casa, en el soterrani. Sobre un desfonat sofà sentia a les palpentes el seu desbocat volum, els seus gemecs. Però, si en trucar-la, el marit contestava al telèfon, incontròladament a casa amb el seu garbuix de servei diürn i nocturn al quarter de Lepant, a la mateixa Barcelona, on estava destinat, barbollava jo qualsevol excusa, com és ara que havia perdut una estilogràfica d'or i tenia por d'haver-me-la deixat allà en la meua darrera visita. *Ben aviat l'assaltaren les sospites; desequilibrat, interrogava Aurora.* I ella, abraonadament il·lusionada per la meua destemprada insistència darrera d'ella, li confessà la nostra relació, li plantà cara amb suficiència. Confonia el meu ardor amb l'amor. Uns mesos més tard, desapareguda per a mi la seva novetat i una altra ja en perspectiva —crec que la de Neila, l'argentina de cara quadrada i tràgica, capficada en bruixeries i alcohòlica—, començava a treure-me-la del damunt. Amb el marit, el capità José Javier, vam mantenir unes setmanes d'agradable amistat. Coneixia amb precisió la tàctica militar. I m'explicava batalles, la de Zama: en l'arrasada planura de l'Àfrica tunisiana el jove Escipió comandava menys de 40.000 homes, per uns 50.000 enquadrats a les ordres del madur Anníbal. Aquest tenia en primera línia els elefants, més de 80, els quals atiava contra l'enemic, i el debilitava en desgavellar la seva formació les feixugues bèsties. Després hi situà els mercenaris, els abruptes foners baleàrics entre ells —sóc mallorquí, la cosa em divertia—, i els salvatges aliats africans. Formaven la reraguarda els cartaginesos, els seus, pròpiament dits, amb la piafant cavalleria que cobria les ales de l'exèrcit púnic sencer. I va sonar la trompeteria d'atac. Tanta, que al seu desmesurat so la meitat dels elefants es desbocaren, retrocediren sobre les forces d'Anníbal i provocaren una esclafadora confusió, mentre la resta dels paquiderms s'escolava inofensiva pels passadissos que els romans, segons la tàctica articulada per Escipió, anaven obrint al seu pas. Al mateix temps, la cavalleria de Roma, entre la qual formava la molt sagaç d'un rei africà, Massinissa, que havia traït Cartago, va aprofitar la confusió dels elefants per caure sobre la cavalleria cartaginesa, que ben aviat va foragitar. Mentrestant, els mercenaris d'Anníbal, el brunzit de les mortals pedrades dels balears, s'enfrontaven a la infanteria d'Escipió, la qual cobria i enardia la reraguarda romana, quan la reraguarda cartaginesa restava immòbil al seu lloc, deixant sols els seus mercenaris. I foren

aquests, aleshores, repel·lits pel compacte front romà. Com que llavors es van creure abandonats pels seus, tornaren enrera, amb la qual cosa la reraguarda de Cartago els va atacar per tal d'obligar-los a lluitar novament, i s'embrancharen així ambdós cossos militars cartaginesos en una frenètica degolladissa... Els amuntegaments de morts, 20.000 cartaginesos per 1.500 romans, es tornaven enganxosos a mesura que la sang se'ls assecava.

La darrera vegada que vaig veure Aurora fou també en un restaurant; bé, en un d'aquest establiments de plats combinats. Menjava uns ous ferrats, molt desfets i freds i inversemblantment carminis, que li havien amarat unes patates toves, massa grosses, i tenia al seu costat una lívida taronjada. Fumava sense parar. Una mica neguitós no només perquè l'havia deixada, sinó també perquè ho havia fet amb distreta precipitació, vaig assegurar-me una estona al seu costat, tot prenent-me un cafè. Tenia ella els cabells i la pell rebregats, desprenia un desvalgut tuf com a híbridesa. Em va parlar amb simpatia, em va explicar amb entusiasme el cas d'uns nens sense escolaritzar del proletari Hospital, en les immediacions de Barcelona, que sortia profusament als diaris i que portaven en el destpatx d'Aurora, d'advocats sindicalistes o marxistes. Jo feia que sí. Santa innocència! Encara que és veritat que tots ens defensem de l'adversitat amb les substitucions que podem. Jesucrist ja pretenia il·luminar l'home martellejant-lo amb paràboles. Feia temps que Aurora s'havia separat de José Javier. Però no puc determinar si aquest dia del restaurant ETA ja l'havia tombat a ell d'un tret al clatell, tinent coronel potser a Mondragón. Vaig veure el seu cadàver per televisió; s'havia engreixat molt i ostentava un gros bigoti. Resultava paradoxal que l'Espanya de la democràcia hagués estat la de la seva tragèdia: si l'etarrisme li treia la vida, el catalanisme la hi havia amargada fotent-li l'esposa. Perquè jo m'havia fet amic seu segons indicacions del meu grup, fervorós i clandestí en la preparació d'una Catalunya lliure de les dictadures franquista i espanyolista. Un dels nostres plans consistia a acaparar informació militar per a quan arribés l'hipotèticament ineludible moment del Gran Salt o Assalt. El meu enderament amb Aurora va frustrar el pla. D'ella m'excitava fins a marejar-me com, de boca terrosa, aixecava i movia àvidament la gropa. Tot i que estava molt prima i que els pits li penjaven, lacis. Això no obstant, no aniria malament tenir-la avui per una estona...

Però ara encaixo amb calma la impossibilitat de tenir una dona quan inopinadament serpeja en les meves entranyes la crida de la selva. I no és que amb l'edat el desig disminueixi, sinó que adquireix el murri aprenentatge de la selecció i de l'espera. A més, la cambrera és joveníssima, i un rossot de la vikingueria la devia estar esperant. Poc li devia importar un estranger a la cinquantena, amb aquesta aparença una mica tèrbola, de mestissatge, que tenim els llatins. La meua barba canosa, aquest ull mig genyo que em surt amb el cansament. Crec que l'única cosa que li ha fet gràcia de mi ha estat el paraigua. Amb signes m'ha dit que vivia al costat del magatzem on l'havia comprat, al carrer major d'Elsinor, amb les seves punxegudes cases de nítids colors i teulats foscos. En una d'elles hi degueren viure Morten de Coninck i les seves germanes, segons els comptes i el conte de Karen Blixen, els seus evanescent enigmues romàntics, Morten a bord de "La Bella Elissa", la bandera negra i l'abordatge als tròpics, i aquella darrera nit quan van esclatar els gels de l'Estret del Sund i Morten va tornar, solemne i angoixat, a l'eternitat... Sento l'espaiada tenebror de les sirenes dels vaixells, en el seu navegar sord entre aquestes accidentades costes de Suècia i Dinamarca.

Però el que he dit: si ara morís, aquesta tonta tirallonga hauria omplert les meves darreres hores. El paraigua, el llençaré en anar-me'n. On em presento jo amb ell, si semblaré un pallaso? A vegades em domina una gasiveria tan cretina que m'indueix a triar les coses pitjors. Aquesta calefacció, a totes, em farà més set. Deixaré una ampolla d'aigua mineral al costat del llit, perquè si em desperto i haig d'anar a la nevera m'espavilaré amb el tràfec i sóc capaç d'estar-me dues hores sense aclucar ull.